

Den ærede Landstingsmand, som stærkest har opponeret imod dette hele Forhold (Strøm) resumerede sin Mening om den Forsatning, der var ønskelig, saaledes at det skulde være den, som Apostlene og Reformatorerne havde brugt, Ordets rette Forvaltning; og Sacramenternes rette Forvaltning; men det er klart, at det er ingen Forsatning, men er Noget, der har bestaaet og vil bestaae uafhængig af alt Andet. Det, der nu er Forsatningen, er en høist uklar og forviklet Tilstand, idet der er en for en verdenslig Rigsdag ansvarlig Kultusminister, der har den højeste Myndighed tillige med Kongen. Det er altsaa Organisationen af en Slags episkopal Forsatning, som ikke er consequent gennemført, og hvortil der slutter sig nogle uorganiserede Landemoder, hvis juridiske Berettigelse er meget indskrænket til visse Dommerfunctioner, og til hvilke man har thyt som en Nødhjælp, fordi man ikke havde noget Andet at ty til, men som have virket paa en Maade, som ikke stærkt skal indbyde til at lade dem danne Grundlaget. Jeg kan derfor godt forstaae, at man fra et høikirkeligt Standpunkt modsætter sig hvilkensomhelst Forandring af Kirkeforsatningen; thi derved beholder man det nu Bestaaende, som giver Magten ihænde til Geistligheden, men jeg kan ikke forstaae, hvorledes man fra den folkelige Side kan i Principet have Noget imod, at ogsaa Bøggfolk eller Menighederne faae Andeel deri. Selv om man ikke vil betragte det foreliggende Forarbejde som afflutet for sig, hvilket jeg mener er det Rigtige, men som et Led i et Hele, som et Begyndelse til noget Andet og Mere, saa maa det dog erindres, at det er det Led, hvortil der fra alle Sider er henvist, og som i alt Fald maatte gaae forud for yderligere Forsøg. Det er bekendt, at man har troet, at man kunde begynde fra oven; men at det er blevet forkastet, og at man fra alle Sider har henvist til Menighedsraadene, at disse atter ere fra en Institution, der simpelthen skulde paabehdes, reduceret til Noget, der skulde have Frivillighedens Charakter, og det maa jo erkjendes, at den Frivillighed er til det Yderste bleven opretholdt i Lovforslaget. En anden æret Landstingsmand (Borgen), hvis Stilling til denne Sag er noget curieux, har meent, at

der skulde gaaes en Oplysning, som han dog ikke har udtalt Savnet af for nu; da han motiverede sin Stemme til tredie Behandling, nemlig om de saakaldte Circulaire-Menighedsraad; men det er klart, at hvilke Oplysninger der herom maatte gives, kan det ikke komme det aller ringeste i Betragtning med Hensyn til Sagen; thi Ulykken er, at der ved dette Circulaire kun blev kastet en Tanke eller et Ord ud, uden at der blev givet nogen som helst Organisation eller Myndighed; og det har fra første Dag været mig indlysende, at det vilde og nødvendigvis maatte blive, hvad det er blevet, en dødsødt Institution; men i Modsatning dertil er der i dette Lovkast givet en ordentlig, og som det forekommer mig, ret fylbig Definition, som man meget godt kan gaae ind paa, om, hvad Menighedsraadene have at gjøre. Denne Opfordring til at forkaeste dette Lovforslag, fordi det skulde være Grundlaget for en Forsatning, medens det sauntidigt fra alle Sider erkjendes, at det er den nødvendige Grundsteen, som maa lægges, og som maa være lagt, længe før man kan bygge videre, det er en principiel Modstand imod Grundlovens Paabud, at ogsaa Folkekirken skal organiseres, et Bud, hvis Realisation forekommer mig at være saa paatrængende, at de, hvem Kirkens Anliggender ligge meget paa Sinde — jeg gjør ikke Paastand paa, at jeg hører til dem, om hvem dette gjælder, fremfor om Andre — maa ønske, at Kirken kan faae et Organ, hvorved den kan virke indenfor sin Kreds og hævede sig overfor de Ansægtelser, som den er og kan blive udsat for. Jeg vil stemme for Lovkastet, baade fordi det i og for sig er et Gode, der begrunder en folkelig Udvikling, aldeles i den Aand, hvori det er steet med Hensyn til de verdenslige Anliggender igjennem Communalforsatningen, i Grundlovens Aand, og fordi det opfylder mange berettigede Folkeønsker, som længe have ventet paa deres Fyldestgjørelse. Jeg betragter Lovforslaget som det nødvendige første Skridt og Grundlag, naar der i Tiden skal bygges en Forsatning for Folkekirken, der kan opfylde Grundlovens Bud, men som iøvrigt jo ikke vil kunne blive til Lov eller gennemføres uden Rigsdagens Medvirkning.